NTNU

NTNU Vitenskapsmuseet

Dato Referanse

Notat

Til: Styret NTNU Vitenskapsmuseet

Kopi til:

Fra: Museumsdirektør

Signatur:

Ms-sak 10/20 Drift av Klemenskirkeruinene

Hensikten med saken

Det skal avholdes et møte mellom NTNU (rektor, økonomisjef og Vitenskapsmuseet), Riksantikvaren og Statsbygg 16.juni. Hensikten med møtet er å avklare videre drift av Klemenskirkeruinene. Med bakgrunn i en muntlig redegjørelse fra dette møtet, inviteres styret til å diskutere hvilke ambisjoner NTNU og NTNU Vitenskapsmuseet bør ha i denne saken.

Vedlegg: Museumsdirektørens notat til Rektoratet av 5.november 2018.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Museumsdirektør
NTNU		Erling Skakkesgt. 47A	+47 73 59 21 45	Reidar Andersen
7491 Trondheim	post@vm.ntnu.no reidar.andersen@ntnu.no	7012 Trondheim	**Telefaks**	
Norway	http://www.ntnu.edu/museum	Norway	+47 73 59 22 23	Tlf: 91568814

All korrespondanse som inngår i saksbehandling, skal adresseres til saksbehandlende enhet ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

NTNU

NTNU Vitenskapsmuseet

Dato Referanse

Notat

Til: Rektoratet

Kopi til:

Fra: Museumsdirektør

Signatur:

Hensikten med saken

Informere rektoratet om hvilke muligheter og plikter NTNU vil ha som eier og drifter av kirkeruinen Klemenskirken. En forsvarlig drift må sikres gjennom en årlig økning av NTNU Vitenskapsmuseets basisbevilgning med Nok 1.3 mill fra 2020.

Bakgrunn

Klima og miljødepartementet (KLD) v/Riksantikvaren har utviklet kirkeruinen Klemenskirken til et besøkssenter inne i et forretningsbygg på Peter Egges plass. KLD ønsker å overføre de fysiske lokalitetene knyttet til besøkssenteret til KD v/NTNU, og har pekt på NTNU Vitenskapsmuseet som en foretrukket drifter av besøkssenteret. KLD har ikke avsatt midler til årlig drift av besøkssenteret. KD legger til grunn at det er NTNUs styre som må vurdere om NTNU skal overta Klemenskirkeruinen, og forutsetter at alle fremtidige driftsutgifter dekkes over NTNUs egne budsjettrammer.

Klemenskirkeruinen som ressurs for NTNU

Klemenskirken går rett inn i nasjonsbyggingsfortellingen til Norge og til nasjonalhelgenen Olav Haraldsson, som formodentlig fikk kirken bygget. Kirken er en stolpe-/stavkirke i 4 faser og kan dateres til perioden AD 1008 – slutten av 1300-tallet. Etter slaget på Stiklestad ble kongen etter å være erklært helgen «lagt over høyalteret» i kirken..

1) Kirkeruinen er arkeologisk undersøkt og dokumentert etter de mest avanserte metoder, og fremstår derfor med et betydelig forskningspotensial i nasjonal og internasjonal sammenheng i kraft av sin kildeverdi for sentrale misjonshistoriske, liturgiske og tekniske problemstillinger. Dette er knyttet til kirken a) som landets, og en av Nordens, eldste kirkeruin, b) som Olav den Hellige Haraldssons første helgenkirke og c) som en viktig kilde til innsikt i Trondheims oppkomsthistorikk gjennom å være Olav Haraldssons privatkirke i kongsgården som han iflg Snorre bygde i Trondheim. Ved å være en del av NTNU Vitenskapsmuseet ordinære virksomhet, vil kirkeruinen inngå som en del av museets og NTNUs forskningsinfrastruktur og dermed kunne brukes effektivt av museets forskere og studenter som forsknings- og undervisningsobjekt.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Museumsdirektør
NTNU		Erling Skakkesgt. 47A	+47 73 59 21 45	Reidar Andersen
7491 Trondheim	post@vm.ntnu.no reidar.andersen@ntnu.no	7012 Trondheim	**Telefaks**	
Norway	http://www.ntnu.edu/museum	Norway	+47 73 59 22 23	Tlf: 91568814

All korrespondanse som inngår i saksbehandling, skal adresseres til saksbehandlende enhet ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

2) Kirkeruinen har et betydelig allmennrettet formidlingspotensial både nasjonalt og regionalt/lokalt i kraft av sin tilknytning til de historiske hendelser og virkningshistorie som ha vært avgjørende for utviklingen av Norge som stat og nasjonalt kongedømme. For Trondheim bys rolle nasjonalt har denne historien hatt avgjørende betydning. Funnet av kirken og gjenoppbyggingen av ruinen gir unike muligheter for å formidle denne historien til byens befolkning og besøkende/turister.

3) Ved å kunne forvalte ruinen på daglig basis vil dette fremstå samlet som et kraftfullt museumspedagogisk virkemiddel til glede for NTNUs studenter, byens skoler og allmennheten. Kirkeruinen tilbyr dessuten en betydelig profileringsmulighet for NTNUs humaniora- og kunstfaglige miljøer og vil dermed kunne ytterligere styrke NTNUs profil som et tverrfaglig universitet.

Formelt ansvar

NTNU Vitenskapsmuseet har et formelt ansvar som forvaltningsansvarlig museum, å bevare, konservere og tilgjengeliggjøre funnene fra Klemenskirken. Å drive publikumsutstilling på stedet er ikke automatisk museets oppgave, til tross for at § 1-4 i Lov om universiteter og høyskoler pålegger bla. NTNU «et særskilt nasjonalt ansvar for å bygge opp, drive og vedlikeholde museer med vitenskapelige samlinger og publikumsutstillinger.»

Forventninger

Det er skapt forventninger om at det er Vitenskapsmuseet og NTNU som skal ta over eierskap og driftsansvar for Klemensutstillingen. Utstillingen utvikles av Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU), som også sto for utgravingene. NIKU og Riksantikvaren har begge signalisert at de mener Vitenskapsmuseet er den naturlige institusjonen til å eie og drive.

Årlige driftsutgifter.

Årlige driftsutgifter er anslått til Nok 1.3 mill per år. Driftsutgiftene er beregnet etter erfaringstall fra egen virksomhet og fra Campusservice når det gjelder renhold, vakt mv. Usikkerhet knytter seg til drift og vedlikehold av data og AV-utstyr, monter, lys og lyd. En regner med at mye teknisk utstyr har en levetid på ca 4 år om det er i daglig drift, og årlige driftsutgifter vil derfor variere med prisen på denne type utstyr. Riksantikvaren har tilbudt seg å dekke alle driftsutgifter i 2019.

Inntjening og finansiering

Midler til videreutvikling og fornying av utstillingen vil NTNU Vitenskapsmuseet søke å hente inn gjennom betalte formidlingsopplegg. Publikumsarealet er i utgangspunktet tenkt tilgjengelig gratis hele døgnet, hver dag. Det er ikke satt av plass til billettering eller mottakspersonale. Nedre plan av utstillingen kan sperres av, men gangbro går til kontorareal, og både den og «galleri» mot kafeen vil være tilgjengelig alltid.

Siden det så tydelig er forutsatt i planleggingen at de som vil skal få komme inn fritt når de vil, vurderer Vitenskapsmuseet det som lite heldig å endre dette til billettinnkreving. Den fysiske planleggingen med gjennomgang til kontorer etc vil heller ikke støtte opp om dette.

Det som da blir det mest åpenbare rom for inntjening er betalte omvisinger. Disse kan gjennomføres enten av Vitenskapsmuseets vertskap etter avtale eller på lisens av f.eks. Visit Trondheims byguider.

Det må legges begrensinger på andre aktørers mulighet til å tjene penger på omvisninger i utstillingen, med mindre man gjør det på lisens fra museet.

Museet vil også vurdere utvidede opplevelser, som kammerkonserter; byvandringer; orgelkonsert i domkirken m.m. I tillegg har Olavsfestdagene signalisert et ønske om å etablere lokaliteten som et «Vestveggen innendørs» alternativ, hvor lokaliteten benyttes til diskusjoner om tro og liv.

Konklusjon

NTNU Vitenskapsmuseet mener at Klemenskirkeruinen har potensiale til å utvikles som en formidlingsressurs som dekker de tre pilarer som NTNUs formidlingsstrategi er tuftet på.

NTNU Vitenskapsmuseet vil være avhengige av en økning i basisbevilgningen på NOK 1.3 mill årlig (årlig prisjustering) fra 2020 for å dekke årlige driftsutgifter.

NTNU Vitenskapsmuseet mener det vil være mulig å skaffe egne midler til videreutvikling og fornying av utstillingen gjennom betalte formidlingsopplegg.

NTNU
Vitenskapsmuseet
Administrasjonen

Dato 15.06.2020

Referanse

Notat

Til:	Museumsstyret
Kopi til:	
Fra:	Museumsdirektør

Ms–sak 11/20 Behov for økt magasinkapasitet for de kulturhistoriske samlingene

Tilråding

Museumsstyret tar orienteringen til etterretning.

Formål:

Hensikten med saken er å gi museumsstyret en kortfattet status for magasinsituasjonen for de kulturhistoriske samlingene og planene fremover.

Bakgrunn:

Regjeringen offentliggjorde sitt vedtak den 19. januar 2018 om samling av NTNUs campus med bygging av inntil 92 000 kvm BTA nybygg og inntil 45 000 kvm BTA ombygging. Vitenskapsmuseets andel av dette er ombygging av inntil 5 000 kvm BTA magasinarealer. Ei arbeidsgruppe leverte i februar 2019 en funksjonsbeskrivelse for Vitenskapsmuseet innenfor områdene magasiner, utstillingsarealer, publikumsmottak og knutepunkt. Den videre framdriftsplanen med utarbeidelse av romprogram og skisser til mulige løsninger ble justert for å synkronisere dette delprosjektet med resten av campussamlingen. Arbeidet med skisser og løsningsforslag ble utsatt til 2020.

Museumsledelsen ble i august 2019 kontaktet av ledelsen ved Institutt for arkeologi og kulturhistorie (IAK) vedrørende utfordringer knyttet til magasinkapasitet for de kulturhistoriske samlingene i nærmeste framtid. Det gjennomføres store utgravingsprosjekter i Midt-Norge, og denne situasjonen er ventet å fortsette de nærmeste årene. Det er behov for å se på tiltak som kan iverksettes før en realisering av Campusprosjektet.

Museumsledelsen ba IAK om å utarbeide en enkel mulighetsstudie for hvordan en kan øke magasinkapasiteten fortrinnsvis innenfor eksisterende magasin, slik at en 3-5-årig tilvekst

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlende enhet ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

kan håndteres. Og uten at dette forskutterer eller kommer i konflikt med løsningsforslag for romprogram og skisser for nytt campusprosjekt.

Følgende muligheter skulle vurderes:
- Omdisponering av areal og flytting av materiale til eksternmagasin
- Bedre romutnyttelse
- Avhending av materiale
- Praktisering av inntaksrutiner

Museumsledelsen la fram problemstillingen og aktuelle løsningsforslag for NTNUs ledelse i januar 2020. Det ble umiddelbart klargjort at NTNU søker å finne løsninger på magasinkapasitet innenfor eksisterende bygningsmasse. Videre at en ikke så det hensiktsmessig å foreta større bygningsmessige inngrep som eventuelt kommer i konflikt med eller kan forstås som en forskuttering av Campusutbyggingen.

NTNUs eiendomsavdeling gjennomførte en studie i februar-mars 2020 for å se på muligheter for å øke magasinkapasiteten gjennom oppgradering og endringer i magasinenes innredningssystemer. Dette tilsvarende et prosjekt som ble gjennomført for de botaniske samlingene i 2016-2017. Studien viser at det er muligheter for kapasitetsøkning innenfor eksisterende bygningsmasse som kan håndtere tilvekst på mellomlang sikt dersom en maksimal romutnyttelse velges.

Ei prosjektgruppe fra NTNU Eiendom og Vitenskapsmuseet startet i juni med en konkretisering av aktuelle alternativ som i utgangspunktet vil berøre de tre store magasinene for kulturhistorisk materiale i Schøninghuset (rom 2.110, 2.111 og 2.201). Planer inklusive kostnadsberegning skal foreligge til oktober 2020 og tas inn i NTNUs budsjettprosess for 2021, trolig som en del av NTNUs vedlikeholdsbudsjett.

Instituttmøtet ved IAK og Losam er orientert om pågående utredning. Vernelinje og berørt arbeidsmiljø involveres når mer konkrete planer foreligger.

Kunnskapsdepartementet har bevilget 5 mill. kr som en delfinansiering av tiltaket etter søknad fra NTNU.

Et grovt kostnadsanslag for hele prosjektet vil være 10-20 mill. NOK.

NTNU

NTNU Vitenskapsmuseet

Dato Referanse

Notat

Til: Styret NTNU Vitenskapsmuseet

Kopi til:

Fra: Museumsdirektør

Signatur:

Ms-sak 13/20 Fra Historiske Trondheim til Historienes Trøndelag? – Museets ambisjoner knyttet til markedsutvikling.

Hensikten med saken

Styret er tidligere orientert om prosjektet Historiske Trondheim, som NTNU Vitenskapsmuseet tok initiativ til i 2018. Hensikten med denne saken nå er tredelt; a) gi styret mulighet til å se forprosjektets sluttrapport, b) få innblikk i planer for videreføring av prosjektet og c) få et innblikk i videreutviklingen av museets tanker knyttet til markedsføring/markedsmuligheter.

Saken vil bli presentert av Vitenskapsmuseets nyansatte markeds- og kommunikasjonssjef Yrja Flem.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Museumsdirektør
NTNU		Erling Skakkesgt. 47A	+47 73 59 21 45	Reidar Andersen
7491 Trondheim	post@vm.ntnu.no reidar.andersen@ntnu.no	7012 Trondheim	**Telefaks**	
Norway	http://www.ntnu.edu/museum	Norway	+47 73 59 22 23	Tlf: 91568814

All korrespondanse som inngår i saksbehandling, skal adresseres til saksbehandlende enhet ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

+ TRONDHEIM +

Rapport, forprosjekt «Historiske Trondheim»

Oktober 2019.

Sammendrag av referansegruppens råd:

Referansegruppen anbefaler styringsgruppen å videreføre følgende aktiviteter inn i et hovedprosjekt:

- Finne en felles digital løsning for kundereisen
- Utarbeide et felles grafisk brand som supplement til aktørens egne (etablere et «bumerke») og lande et navn på prosjektet
- Eksperimentere med digitale løsninger for formidling i byen
- Sette preg på byrom
- Utvikle og produsere fysiske produkter, som vandringskart med historiske temaer
- Sikre en forretningsmodell som gjør satsingen økonomisk bærekraftig utover prosjektperioden, og som gjør at man kan skalere utover i regionen

Bakgrunn

I 2015 vedtok formannskapet i Trondheim å «Gjennom en formidlingsplan for å synliggjøre disse historiske stedene i bybildet vil Trondheims rike historie bli lett tilgjengelig for befolkningen og besøkende» (20.10.15.)

Gjennom Trøndelag reiseliv as har de to fylkeskommunene (nå én) satset på «Historiske Trøndelag» som overskrift i reiselivsarbeidet.

Bakgrunnen for forprosjektet «Historiske Trondheim» var et ønske om å realisere formannskapets vedtak, styrke innholdet i «Historiske Trøndelag», samt øke samarbeidet mellom reiseliv og kulturarvinstitusjoner med mål om økt besøk til Trøndelag og, i dette tilfellet, museene.

I Handlingsprogram 2018-2019 for strategien *Et verdiskapende Trøndelag* kan man blant annet lese: «Arbeidet med strategi for verdiskaping og innovasjon har vist at det er et behov for mer helhetlige og tettere samarbeid mellom aktører innenfor reiseliv, småskala mat, friluftsliv, arrangement og kulturhistorie. Innenfor opplevelsesnæring vil utvikling av opplevelser som kan tiltrekke seg et større volum nasjonale og internasjonale besøkende og kommersielle opplevelser være i sentrum.»

Trøndelag fylkeskommune har for øvrig også valgt «Vi skaper historie» som visjon for den nye fylkeskommunen.

Det er viktig å understreke at Historiske Trondheim vil bruke byen som en pilot, men at det ligger et regionalt perspektiv til grunn. Det er et mål at prosjektet skal utvikle løsninger som også kan brukes av andre i Trøndelag.

Organisering av forprosjektet

Museumsdirektør Reidar Andersen ved NTNU Vitenskapsmuseet tok initiativ til en samling på Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK) i november 2017, for å sondere interessen. Innspillene fra deltakerne (NIKU, Trondheim kommune, Trøndelag fylkeskommune, MiST, og SNK) var at man ønsket å videreutvikle tankene om samarbeid til et prosjekt med arbeidstittel «Historiske Trondheim» og at NTNU Vitenskapsmuseet skulle ta et spesielt ansvar som pådriver og være prosjekteier.

Under Stiklestad-samlingen kom man fram til:

Ambisjoner:

- Trondheim skal ha en helhetlig formidling av sin historie på høyt internasjonalt kvalitetsnivå.
- Formidlingsaktører i Trondheim som er samkjørt iht innholdsformidling
- Samme visuelle profil og gjenkjennbar formidlingsverktøy
- Formidlingen skal være samfunnsrelevant.
- Formidlingen skal speile at vi er i Norges teknologihovedstad.

Hovedmål for formidling av Historiske Trondheim:

- Alle som går i Trondheim skal oppleve at de er i en historisk by
- Byrom og museer skal brukes til engasjerende formidling
- Trondheims historie skal formidles i et tverrfaglig, globalt perspektiv

Virkemidler:

- Byrom skal brukes til engasjerende formidling
- Innovativ og tradisjonell formidling i samspill
- Kulturminnene i byrommet skal fortelle sin historie
- Felles gjenkjennelighet for publikum
- Formidling i byen er døråpner til byens etablerte formidlingsarenaer

Formidling som skaper sammenheng mellom byrom som historiske fortellersteder og faste formidlingsarenaer - hovedgrep:

- Suhmhuset – fra militært høymagasin til sentralt formidlingssted og inngangsport til Historiske Trondheim
- Få flere mennesker inn i museene (engasjerende utstillinger)
- Bringe objekter ut der folket er («museum i byen»)
- Bruke gatene og historiske steder til å lage historiske sammenhenger (vandringer)
- Eksperimentere med nye formidlingsmåter

Det ble pekt på fire mulige overskrifter:

- Vikingkongenes by
- Olavsarven
- Borgerkrigene
- Bryggene og alléene (1700-tallet)

Våren 2018 ble kommunikasjonsleder ved Vitenskapsmuseet, Tove Eivindsen, utpekt som prosjektleder for forprosjektet.

I løpet av høsten 2018 ble følgende personer oppnevnt:

Styringsgruppe:

- NTNU Vitenskapsmuseet: Reidar Andersen, leder
- Trondheim kommune: Ola By Riise
- Trøndelag fylkeskommune: Johan Fredrik Urnes
- Nidarosdomens restaureringsarbeider: Steinar Bjerkestrand
- Museene i Sør-Trøndelag: Nina Refsnes

Referansegruppe:

- Trondheim kommune: Pia Skog Hagerup og Marit Teigen Myrstad
- Trøndelag fylkeskommune: Birgitte S. Dillan og Ragnhild Kvalø
- NIKU: Anna Petersèn og Thomas Wriggelsworth
- MiST: Ingeborg Collin Høgseth
- Visit Trondheim: Tanja Holmen og Sunniva Evjen
- Trøndelag reiseliv AS: Petra Sestak og Line Renate Samuelsen
- NTNU Vitenskapsmuseet: Bernt Rundberget
- Riksantikvaren: Sissel Ramstad Skoglund
- Nidaros pilegrimsgård: Cathrine Roncale
- Nidarosdomens restaureringsarbeider: Marianne Vikan

Det har blitt litt endringer i navnene underveis pga jobbendringer, men institusjonene er de samme.

Gjennomføring og møter

Referansegruppa hadde sitt første møte i august 2018. I møtet ble det gitt tilslutning til å jobbe videre med følgende arbeidspakker i forprosjektet:

1. Prosjektledelse inkl. kommunikasjon
2. Digital kartlegging
3. Grafisk profil og varemerker
4. Gjenstander i byrom
5. (Middelaldermuseum, Kulisteinen og videoer: Vitenskapsmuseets eget prosjekt, derav parentes)

Dette ble konkretisert slik:

A. Kartlegge digitalt «landskap» i Trøndelag og komparative byer og anbefale teknisk løsning for Historiske Trondheim
B. Kartlegge forretningspotensial /mulige forretningsmodeller
C. Kartlegge byvandrings-bildet i Trondheim
D. Klargjøre anbudsdokumenter for grafisk profil
E. Kartlegge evt. varemerkekonflikter
F. Kartlegge styringssignaler og politiske dokumenter
G. Beskrive pilot for utplassering av gjenstand (evt. replika) på to lokaliteter klar til utrulling (Universitetskommune 3.0)
H. Utarbeide prosjektskisse for hovedprosjekt

Prosjektleder hatt flere møter med mulige deltagere i delprosjekter, samt drevet kunnskapsinnhenting om den politiske og faglige situasjonen på feltet. Det er også kommet gode innspill fra referansegruppas medlemmer om fagmiljøer som bør kontaktes.

Metoden har vært at prosjektleder gir gjennomgang av status for hvert bokstavpunkt og ber om gruppas råd omkring videre progresjon og framgangsmåte. Forprosjektet ble avsluttet høsten 2019.

A. Kartlegge digitalt «landskap» i Trøndelag og komparative byer og anbefale teknisk løsning for Historiske Trondheim:

Det er gjennomført en enkel kartlegging av «digitalt landskap»». Med det menes å få en noenlunde oversikt over hva som finnes av ulike digitale formidlingsplattformer som er i bruk i Trøndelag, samt om det finnes en beste praksis å lære av. Kartleggingen finnes i vedlegg 1.

Det er et ønske i gruppa å bidra til færre, og ikke flere, digitale formidlingsløsninger for kulturarv og –opplevelser.

Høsten 2018 ble en forstudie for «Kulturminneløyper Trøndelag» avslutta. De oppsummerer med at «Forstudien har avdekket at det mangler en felles møteplattform for etablering av kulturminneløyper i Trøndelag, og enighet om felles satsing. (..) Det strandet i de teknologiske løsningene, men arbeidet har vært viktig for å avdekke og klargjøre behov og belyse ulike utfordringer». De peker også på nødvendigheten av at Trøndelag fylkeskommune tar en koordinerende rolle.

Referansegruppa ser at det blir utfordrende for dette prosjektet å ta en beslutning om løsning som skal gjelde for flere enn prosjektdeltagerne, og utfordrer også Trøndelag fylkeskommune til å ta den koordineringsrollen.

Medlemmer fra referansegruppa hadde befaring hos Tidvis 7. desember 2018, i Oslo. Vi så på prosjektene "Midt i middelalderen" og "Oslo Havn 1798". I mars ble det gjennomført en «Medieval design thinking workshop» i samarbeid med Breach VR. Workshopen var på Work-Work i Trondheim og hadde ca. 40 deltagere. Hovedinntrykk etter workshopen er at deltagerne ønsker god historiefortelling og sosiale opplevelser. Teknologi er verktøy, ikke målet. Sammendrag fra workshopen og råd fra Breach VR ligger i vedlegg 2 og konklusjonene gjengis her:

«Konklusjoner på innsiktsbehov fra prosjekteier

... om løsning som signaliserer til forbipasserende at her er noe historisk interessant

- *Knytte applikasjon til å støtte ikke bare bumerker men også andre typer artefakter og objekter. Dette kan gjøres ved å designe bumerkene på en slik måte at de kan monteres på ulike artefakter (for aktiv skanning med mobilkamera) og/eller ved å samlokalisere disse med bluetooth beacons e.l. (for lokasjonsbasert «notification» og innsjekking på mobil)*
- *I det tilfellet at man ønsker å knytte en maskinvare-komponent til bumerkene, kan man med fordel gå inn i et innovasjonspartnerskap med en produsent, samarbeidspartnere.*
- *Man bør koordinere arbeidet inn mot prosjekter innenfor reise- og opplevelsesnæringen, hvor Visit Trondheim kan være en god samarbeidspartner.*

... om løsning for å lede forbipasserende til spennende og riktig formidling

- *Vi hentet ikke inn spesifikk empiri tilknyttet visuell design eller lignende av bumerket. noe som kan være en svakhet ved denne analysen.*

- *På metanivå handler spennende og riktig formidling om å imøtekomme behov for individuell tilpasning til hvem sluttbrukeren er: om løsningen skal oppleves som relevant og tas i bruk må man formidle ulike typer innhold og historier som treffer ulike målgrupper, ved hjelp av ulike fortellerteknikker som lyd, video, AR osv.*
- *Det anbefales å arbeide med gode designpartnere rundt utforming av bumerke. En designløsning kan med fordel egne seg til utplassering på både samarbeidspartnere*

... om miks av fysisk - digitalt

- *Basert på empiri vil det være et vesentlig råd å ta høyde for at systemet i stor grad knyttes til både bumerke og andre fysiske artefakter.*
- *Det er et større opplevd behov i våre undersøkelser om å ha «spennende» artefakter i bybildet, enn at disse nødvendigvis knyttes til digitale opplevelser.*
- *Det vil være en design- og kommunikasjonsutfordring knyttet til å designe bumerker på en måte som identifiserer at de er en portal inn på en digital flate. Dette kan løses ved å ekspandere på omfanget av partnere i prosjektet. slik at det bygges en sterk forståelse for at bumerket er et digitalt interaksjonspunkt.*
- *Det kan se ut som den mest lavthengende frukten for digital formidling er lyd, så vi vil anbefale å starte med dette som et fundament og at man gjør en mer eksperimentell tilnærming til å inkludere andre digitale formidlingsteknikker i applikasjonen.»*

«Medieval design thinking workshop»
Workshopen var på Work-Work i Trondheim som hadde ca. 40 deltagere.

Referansegruppen anbefaler at det kommende hovedprosjektet jobber videre med å finne gode løsninger gode løsninger som kan:

- **gjøre kundereisen lettere, ved at besøkende finner informasjon på samme sted**
- **gjøre opplevelsene bookbare**
- **tilby merinnhold i form av digitale opplevelser**

B. Kartlegge forretningspotensial /mulige forretningsmodeller:

Kulturarvinstitusjonene har et uforløst potensiale i å kommersialisere enkelte aktiviteter. Vi trenger bedre løsninger for å gå «fra kulturarv til kassaapparat».

Vi ønsker å operere med åpne priser, slik at gjester selv kan sammenligne hva direktekjøp hos aktørene koster med hva andre selger «våre» opplevelser for.

Mulige inntektsgivende aktiviteter i hovedprosjektet er:

- betalte omvisninger av høy kvalitet
- salg av opplevelsespakker
- bedriftsarrangementer med middag og kulturarvinnslag
- husleie når arealer brukes til konserter, bryllup(sfoto) o.l.
- billettinntekter ved konserter, foredrag, kulturopplevelser i våre arealer

- suvenirer

Gjestene er både lokale og tilreisende. Våre beste ambassadører er fornøyde innbyggere.

Ref. innspillsrapporten fra Samarbeidsråd for kultur og reiseliv, så bør man også se om mer tilgjengelige åpningstider kan øke besøk og dermed billettinntekter for museene.

Referansegruppa er opptatt av at satsingen skal gjøre det:

- lettere for gjestene
- lettere for vertskapet
- gi større troverdighet rundt kvalitet
- gi større inntjening

Referansegruppa er omforent om at det er en suksessfaktor at dette blir økonomisk bærekraftig utover prosjektperioden. For å sikre at satsingen blir varig, kan man tenke seg følgende mulige forretningsmodeller:

Alternativ I «Medlemsorganisasjon»

Aktørene etablerer en medlemsorganisasjon. Aktørene betaler en årlig avgift som sikrer at opplevelsen deres får kompetanseheving gjennom Historiske Trondheim, samt bruk av felles branding og markedsføring.

Medlemsbedriftene velger et styre. En daglig leder tilsettes.

Bærekraftig økonomi etter prosjektperioden sikres ved at aktørene har opplevd tilstrekkelig merverdi i prosjektperioden til å ønske å betale årlig medlemsavgift.

Referansegruppen mener at denne foretningsmodellen er for lite forpliktende for aktørene.

Alternativ II «Sertifisering»

Det etableres en sertifiseringsordning for «lisensiert Historiske Trondheim», der opplevelser av høy kvalitet betaler en lisensavgift årlig for å kunne merke seg med bumerket. «Certified Historical Trondheim» vil signalisere at opplevelsen tilbyr den besøkende en garantert god kvalitet og kunnskapsbasert innhold.

Det må etableres et styre som utarbeider retningslinjer og sertifiserer opplevelsene. En daglig leder tilsettes.

Bærekraftig økonomi etter prosjektperioden sikres ved at aktørene har opplevd tilstrekkelig merverdi i prosjektperioden til å ønske å opprettholde eller søke sertifiseringen.

Referansegruppen mener denne foretningsmodellen vil konkurrere med mange og etablerte sertifiseringsordninger, samt krav om Varde-sertifisering, og frarår derfor denne.

Alternativ III «Sponsorer og partnerbedrifter»

Internasjonalt er det svært vanlig at næringslivet er inne og sponser kulturarv og kulturinstitusjoner. Innenfor kulturarvsektoren er det ikke så vanlig i Norge. Enkelte museer har store sponsorer, men det er unntaket i Trøndelag. Det innebærer at man her har et potensiale for langsiktige sponsorat der man kan utvikle felles mål med næringslivet.

Museene må profesjonalisere sitt arbeid med sponsorater for å innhente slike inntekter. «Historiske Trondheim» kan være koordinator for dette arbeidet i prosjektperioden.

Bærekraftig økonomi etter prosjektperioden sikres ved at næringslivet opplever at sponsingen oppfyller deres CSR-mål og at deres ansatte og samarbeidspartnere får eksklusive kulturarvopplevelser.

Referansegruppen mener det er lite sannsynlig at denne foretningsmodellen lykkes, med bakgrunn i tidliger utforinger med å skaffe private midler til kulturformål.

Alternativ IV «Aksjeselskap»

Å etablere en jurisk enhet, et aksjeselskap, vil gi en varig struktur. Eierskap til digital infrastruktur og en økonomi som sikrer en naturlig overgang fra prosjekt til drift peker i retning å etablere en juridisk enhet for Historiske Trondheim.

Også i et aksjeselskap må man etablere et styre og utpeke en daglig leder, og i denne forettningsmodellen kreves også at man følger aksjeselskapsloven.

Referansegruppen anbefaler at man går for forretningsmodell IV, men mener dette må utredes nærmere i hovedprosjektet.

C. Kartlegge byvandrings-bildet i Trondheim

Det er svært mange tilbydere av vandringer og omvisninger, både ideelle og kommersielle. Visit Trondheim, Trøndelag Folkemuseum Sverresborg, Jødisk museum, pilegrimspresten, Fortidsminneforeningen, Trondhjems turistforening, ulike lag og foreninger har tilbud. Visit Trondheim Guideservice har kombinasjonspakke av byvandring med «Smaken av Trøndelag»

«Midtbyrunden» er merka tursti, det samme er Risvollrunden og flere kommer til.

Terje Bratberg har skrevet «Byguiden. Vandringer i Trondheim», og Tom Erik Sørensen og Trine Søraas «Historiske Trondheim»-bøker er også lagt opp som vandringsruter.

Referansegruppa mener prosjektet bør konsentrere seg på å lage «manus» for egen- og organiserte vandringer med historiske temaer, samt et vandringskart med f.eks. middelalderkirkene på (vandringskart for pilegrimer). Arbeidet med et pilotkart er godt i gang, med Nidaros pilegrimsgård, NTNU Vitenskapsmuseet og Nidarosdomens restaureringsarbeid i førersetet.

De fysiske kartene må fungere i samspill med meropplevelser, for eksempel via lyd eller digital teknologi. Kartene må kunne kjøpes og bør på sikt også lede til mersalg i form av f.eks. flere solgte inngangsbilletter hos museene og opplevelsene.

«Vandring gjennom historien - pilot»
Det er svært mange tilbydere av ulike guidede vandringer i Trondheim. Basert bl.a. på råd fra ovennevnte workshop om å skape noe sosialt og fysisk, jobbes det med et vandringskart. Arbeidet med et pilotkart er godt i gang, med Nidaros pilegrimsgård, NTNU Vitenskapsmuseet og Nidarosdomens restaureringsarbeid i førersetet. Pilotperioden er middelalder (ca. 1300).

Referansegruppa anbefaler å fortsette arbeidet med tematiske vandringskart i hovedprosjektet.

D. Klargjøre anbudsdokumenter for grafisk profil

Referansegruppa ønsker å etablere et "bumerke" for prosjektet. Dette skal brukes som kvalitetsmerking av godkjente og relevante opplevelsessteder.

Mulig bruksområder er:

- merke faglig godkjent innhold/deltaker i prosjektet (museene, for eksempel)
- merke relevant sted for middelalderhistorien / «point of interest»
- vise at guide er kursa i temaet
- merke godkjent/offisielt salgsprodukt (suvenir)

NTNU Grafisk senter har jobbet med et flere utkast rundt profil, basert på ideer fra referansegruppa. Referansegruppa har drodlet rundt flere ideer, men har ikke kommet fram til det forløsende konseptet. Også styringsgruppa har kommet med innspill og diskutert.

Referansegruppa anbefaler å fortsette arbeidet med grafisk profil i hovedprosjektet.

E. Kartlegge evt. varemerkekonflikter

«Historiske Trondheim» er forprosjektets tittel. Men det er også en bokserie og en populær facebookgruppa (over 9700 medlemmer), samt at Google allerede har 27500 treff på termen.

«Historiske Trondheim» var ledig som domene og kjøpt. «Historiske Trondheim» vil ikke la seg registrere som varemerke, da det er en generisk term. Dessuten er det som nevnt over et begrep som andre har etablert gjennom bl.a. en bokserie.

Hvis man finner et annet navn enn «Historiske Trondheim» må både det grafiske elementet og ordmerket beskyttes via Patentstyret.

I forprosjektet har man brukt navnet «Historiske Trondheim». Det er jobbet mye med å se på alternative navn. Konklusjonen er likevel at man fortsetter å bruke «Historiske Trondheim» og «Historic Trondheim». Bakgrunnen for det er både at navnet allerede har festet seg, og at man ser for seg at navnet kan skaleres og brukes både i og utenfor Trondheim:
For eksempel slik:

- Historiske Ila – Historiske Trondheim – Historiske Trøndelag
- Historiske Kvam – Historiske Steinkjer – Historiske Innherred – Historiske Trøndelag

Slik vil man også underbygge strukturen «Historiske Trøndelag», som har vært Trøndelag reiseliv as sin profilering gjennom mange år. Forprosjektrapporten åpner for at navnet kan bli endret gjennom arbeidet i hovedprosjektet.

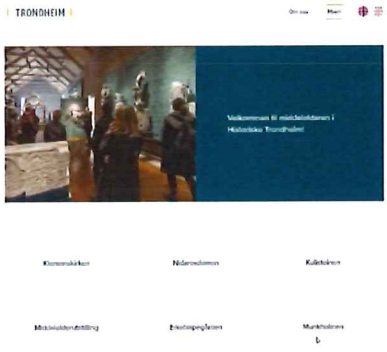

«Nettsiden historisketrondheim.no»
Det er etablert en enkel nettside historisketrondheim.no. Denne er også hjemmeside for den nye Klemenskirkeutstillingen. Nettsiden er på norsk og engelsk. Det vil være et tiltak i hovedprosjektet å tilføre denne nettsiden mer funksjonalitet og innhold.

Referansegruppa anbefaler å fortsette å bruke «Historiske Trondheim», da vi opplever at navnet har satt seg, men tar høyde for at det i hovedprosjektet kan komme fram en bedre tittel.

F. Kartlegge styringssignaler og politiske dokumenter

Prosjektet er godt timet når det gjelder flere prosesser:

- Trøndelagsplanen 2018-2030 (vedtatt desember 2018): «I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutvikling i Trøndelag. Det betyr at: (..) det kulturbaserte næringslivet er velutviklet».
- Handlingsprogram 2018-2019 for strategien «Et verdiskapende Trøndelag»: Opplevelsesnæringer: Mål: Være nasjonalt ledende på opplevelser basert på mat, natur- og kulturarv; Økt samarbeid mellom aktørene; Økt og tydelig markedsorientering på produkter og tjenester.
- Det skal gjennomføres et nasjonaljubileum i 2030, for å markere tusenårsjubileet for slaget på Stiklestad og påfølgende hendelser.
- Trøndelag fylkeskommune har arbeidet med et mulig program under opplevelsesbasert reiseliv, med tittel «Historienes Trøndelag». Her blir «Historiske Trondheim» nevnt som mulig pilot.
  «Programmet med arbeidstittel «historienes Trøndelag» skal være en tverrfaglig programsatsing for å bygge samhandlingsarenaer, samordne og forenkle initiativer til digital formidling og markedsføring av kulturarven. Programmet skal bidra til å fremme verdiskaping – kulturelt, sosialt og økonomisk.»
- Trøndelag fylkeskommune har satt i gang arbeid for å få et kunnskapsgrunnlag om besøkende til fylket, som del av satsingen på opplevelsesbasert reiseliv. Her pekes det bl.a. på kulturturisme som en kommende «megatrend».
- Den nylig vedtatte «Balansekunst. Kulturstrategi for Trøndelag 2019-2022» peker på bl.a. møteplasser i lokalsamfunnet og kunst i offentlige rom.
- Trøndelag fylkeskommune skal utarbeide ny regional plan for kulturminner.
- Trondheim kommune jobber med framtidsbilder Trondheim sentrum 2050 med sentrumsstrategi. «Trondheims særpreg er i stor grad skap av de bevarte fysiske minnene om fortida, og Midtbyen er en identitesbærer for hele byens befolkning. Hele Midtbyen er markert som hensynssone for kulturminner i kommuneplanens arealdel».
- Gatebruksplan for Midtbyen er under arbeid. Fra byplankontorets verksted om byliv og gatebruk i 2018 står det bl.a. «Kulturminner og kulturmiljø bør gjøres synlige og tilgjengelige. Enkel informasjon og skilting er viktig. Kulturminner og kulturmiljøer er Midtbyens store fordel, og en viktig del av historien og byens identitet.»; «Kulturminnene under banksalen og bak biblioteket burde kobles bedre opp mot hverandre»; og «veitene er kulturhistoriske miljøer som er spesielt viktig for identitet og byliv i Midtbyen».
- Regjeringen har opprettet «Samarbeidsråd for kultur og reiseliv» som leverte sluttrapport i juni 2019. «Samarbeidsrådets vurdering er at det kreves betydelig mer målrettet og strategisk arbeid innen kulturturisme for å ta ut det store potensialet som feltet har.»
- I regjeringsplattformen fra Granavolden står det at regjeringen vil «Utvikle modeller innen kulturturisme som kan gi nye forretningsmodeller og samarbeid mellom kulturinstitusjoner og turistnæringen» og «Legge til rette for utvikling av kulturnæringsvirksomhet knyttet til museer og kulturarv».
- Kystpilegrimsleia åpna offisielt i juni 2018, og vil åpne opp for flere kultur-/pilegrimsreisende vannveien til Trondheim.
- Riksantikvarens verdiskapingsprogram på kulturminneområdet 2006-2010 avga i

sluttrapporten anbefalinger som at «verdiskaping med utgangspunkt i kulturminner videreutvikles som strategi for kulturminneforvaltningen», «fylkeskommunene må ha en nøkkelrolle i verdiskapingsarbeidet»; «kommunene bør være hovedaktør lokalt»; og «kulturminneforvaltningen må utvikle tettere samarbeid med næringslivet».

- Ny stortingsmelding om kulturminnepolitikken kommer våren 2020. «Meldingen skal belyse hvordan kulturminner, kulturmiljøer og landskap er viktige ressurser for samfunnet i dag og hvordan de kan bidra framover, både i et miljømessig, kulturelt, sosialt og økonomisk perspektiv.»

Kulturplan for Trondheim kommune (Kommunedelplan under arbeid) 2019-2030 er vedtatt i komiteen, og kommer til bystyret. Relevant for dette prosjektet er spesielt:

Kunst og kultur - en bærende kraft i utviklingen av Trondheim fram mot 2030		
FOLKET **Kultur for alle**	**KUNSTEN** **Kultur for kunst**	**BYEN** **Kultur som drivkraft**
1. Innbyggerne skal ha gode vilkår for å kunne delta aktivt i et bredt og mangfoldig kunst- og kulturliv	1. Kunsten og kulturen skal være fri, uavhengig og selvstendig	1. Kunst og kultur skal være en overordnet del av by- og samfunnsutviklingen
2. Barn og unge skal ha et helhetlig kunst- og kulturtilbud	2. Trondheim skal ha aktive, attraktive og fremragende kunst- og kulturmiljø	**2. Kunst, kultur og kulturarv skal prege Trondheim**
3. Kulturarven skal være en ressurs for framtida	3. Trondheim skal ha gode vilkår for produksjon og presentasjon av profesjonell kunst og kultur	3. Trondheim skal ha en sterk posisjon som kulturelt knutepunkt
4. Kunst og kultur skal bidra til en inkluderende og bærekraftig by	4. Kunst- og kulturmiljøene skal styrkes gjennom kunnskap og samarbeid	4. Trondheim skal ha en sentral rolle i det nasjonale tusenårsjubileet i 2030
5. Kunst og kultur skal være kilde til livslang læring	5. Kulturnæringene skal være lønnsomme, konkurransedyktige og bærekraftige	5. Trondheim skal være en internasjonalt attraktiv kunst- og kulturby

Del 1- mål 3: **Kulturarven skal være en ressurs for framtida**
Kjennskap til Trondheims historie og kulturarv er viktig for felles identitet, og for å forstå og føle tilhørighet til det samfunnet vi lever i. Kulturarven er en viktig kilde til å forstå fortida, men er samtidig en ressurs for framtida. Å ta vare på, videreføre og formidle kunnskap om den immaterielle og materielle kulturarven, er derfor en viktig oppgave.

For å ivareta mangfoldet i samfunnet er det avgjørende å ta vare på kulturarven til alle grupper i samfunnet. Dette gjelder også de nasjonale minoritetene og nyere innvandringsgrupper. Trondheim og Trøndelag har et spesielt ansvar for å ivareta og synliggjøre kulturarven til den sørsamiske befolkningen, som har særskilt status som urfolk.

Del 3- mål 2: **Kunst, kultur og kulturarv skal prege Trondheim**

Kunst og kultur er viktig for å skape en by med sterk identitet og profil. Utforming gjennom byggeskikk og bygningskultur har stor betydning for byens karakter og identitet. Å bruke byens historie og kulturarv aktivt i byutviklingen, gir identitet med dybde og forankring. Nidarosdomen, middelalderbyen, bryggerekkene og den øvrige verneverdige bebyggelsen bidrar til å gi tydelige referanserammer når fremtiden formes og byen vokser. Trondheim har i tillegg flere kulturhistoriske

bygg som ivaretas ved at de brukes til kunst- og kulturformål. Som ledende by for læring og forskning i Norge gjennom 1000 år har Trondheim en spesiell oppgave i å forvalte forskningens og teknologiens kulturarv.

Referansegruppa ser at politiske føringer peker på utfordringer Historiske Trondheim kan bidra til å løse.

G. Beskrive pilot for utplassering av gjenstand (evt. replika) på to lokaliteter klar til utrulling (Universitetskommune 3.0)

Prosjektleder er i dialog med kommunens koordinator for kunst i det offentlige rom. Hun har også deltatt på kommunens workshop om revitalisering av Kjøpmannsgata.
Referansegruppa ønsker en open call for temporære kunstprosjekt som kan bidra til utsmykking av offentlige rom med basis i historiske hendelser eller funn.

Referansegruppa anbefaler at hovedprosjektet jobber videre med å få til et fellesprosjekt med Trondheim kommune på preging av byrom.

H. Utarbeide prosjektskisse for hovedprosjekt klart til styringsgruppemøte

Forprosjektet var ment å være avslutta innen sommeren 2019. Den tidsplanen holdt dessverre ikke. Prosjektleder valgte derfor i samråd med styringsgruppens leder å utsette det planlagte styringsgruppemøtet i juni 2019.

Forprosjektets hovedleveranse er utkast til søknad om fylkeskommunale og kommunale midler til et hovedprosjekt. Referansegruppa vil bruke fylkeskommunenes mal (se del II).

Referansegruppa er svært opptatt av at vi nå får en kontinuitet i denne type arbeid, og at dette ikke "bare" blir et prosjekt, men et varig samarbeid. Derfor må søknaden tydelig peke på hvordan vi skal drive videre etter en prosjektperiode, da uten ytterligere offentlige tilskudd.

Vitenskapsmuseet vil levere utkast til søknad tidlig i 2020.

«Kulisteinen som kjendis»

Det ble arrangert et "grubleseminar" og folkearrangement om Kulisteinen på Edøy 28.-29. mars 2019. Det arbeides med en vitenskapelig publikasjon om steinen. Vi jobber også for å få løftet Kystpilegrimsleia som historisk viktig ferdselsvei til Nidaros. Delprosjektet har fått arbeidstittel «Kulisteinen som kjendis» og har som hovedmål at «alle» skal kjenne til Norges dåpsattest og ønske å besøke den på Kalvskinnet. Under seminaret ble en modell av steinen lansert, i et nummerert opplag på 250 stk. Dette delprosjektet kjøres i samarbeid mellom Smøla kommune og NTNU Vitenskapsmuseet.

«Kulisteinen som kjendis»
Kulisteinen er den første gangen man kjenner til at landsnavnet Norge er brukt skriftlig på norsk jord. Opprinnelig sto steinen på øya Kuli, men tidlig på 1900-tallet ble den flyttet til Vitenskapsmuseet i Trondheim. Aktørene har felles mål om å gjøre denne unike runesteinen mer kjent

Referansegruppa anbefaler at «Kulisteinen som kjendis» ikke tas inn i hovedprosjektet, siden det kan videreføres av Vitenskapsmuseet uavhengig av dette prosjektet.

Vedlegg:

Vedlegg 1: «Digitalt landskap» pr november 2018.

OBS: Ikke utfyllende.

Cultourist:

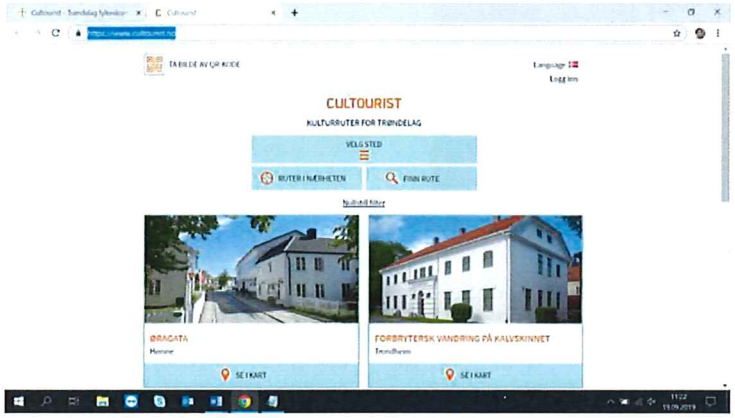

Cultourist er kulturruter for Trøndelag basert på og med utgangspunkt i Kulminfortellingene. Tjenesten har vært under utvikling, men utgår som fylkeskommunal satsing.

Kulmin:

Kulmin er Sør-Trøndelag fylkeskommunes strategi for digital formidling av kulturminner via mobiltelefon og nettbrett. Innholdet er det viktigste for oss og Kulmin er basert på den gode fortellingen. Fokus er våre møter med kulturminnene. I Kulmin dramatiserer vi kulturarven og gjør den levende gjennom tekst, lyd, video og bilde. Fortellingene er basert på vitenskap og kulturhistorisk og arkeologisk faktamateriale. Historiene formidles gjennom dramatisering, humor og andre fortellergrep.

Kulmin er korte og gode videohistorier om kulturminner, aldri mer enn 3 minutter lange. I filmene kombinerer vi video, foto, illustrasjoner, kommentarstemme og musikk. Innholdet i fortellingene er enkle og korte. Den gode historien med fundament i fakta gir deg fortellingen om stedet og kulturminnet.

Historiske Trøndelag

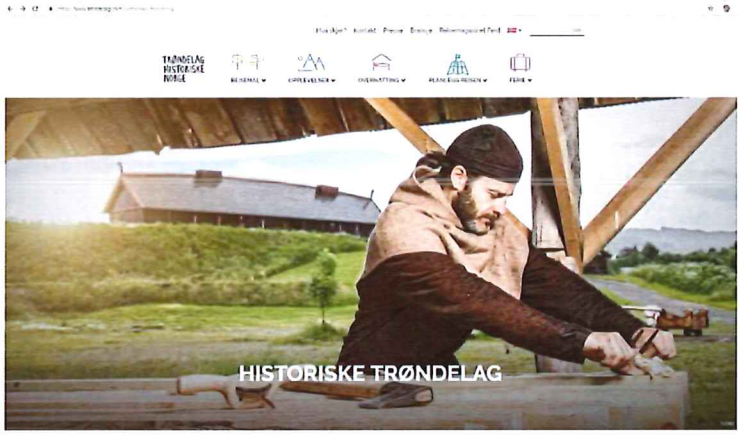

Del av Trøndelag reiseliv As sin nettside. Forteller om SNK og spelet, pilegrimsmålet Nidarosdomen, Elden, Vikingfestivalen og Vangfeltet.

Eksperter i team: Middelalderens Nidaros i virtuell virkelighet (AVSLUTTET):

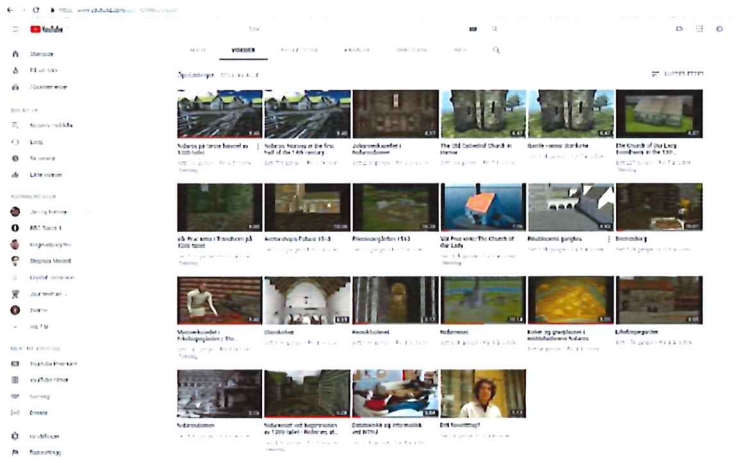

Oppgaven handler om å gjenskape middelalderens Nidaros virtuelt ved bruk av spillteknologi. Resultatene kan vises ved bruk av teknikker som står til rådighet for realisering av virtuell virkelighet. Som eksempel på kunnskapsgrunnlag for arbeid med oppgaven kan nevnes de store arkeologiske utgravingene i bygrunnen. Blant annet ga undersøkelsene på den såkalte bibliotekstomta viktig informasjon om byen rundt år 1300. Funnene fra utgravningene sammen med historiske kilder vil være viktige grunnlag for prosjektet. Også studier gjort om sjøens nivå og hvordan denne påvirket landskapet på Nidarneset, vil være tilgjengelig sammen med kartdata over området. Dette kunnskapstilfanget kan suppleres ved innhenting av kunnskap fra eksperter på forskjellige aktuelle områder.

Et sentralt tema i oppgaven er bruk av spillteknologi og virtuell virkelighet. Dette åpner blant annet for bruk av systemer for visning av grafikk i stereo. Tekniske muligheter er for eksempel bruk av utviklingsmiljøene OpenSceneGraph eller spillmotoren UDK for utvikling. For modellering kan programvare som SketchUp, 3DS MAX, Maya og Blender brukes.

Barnas byhistorie / Tidsreise Trondheim:

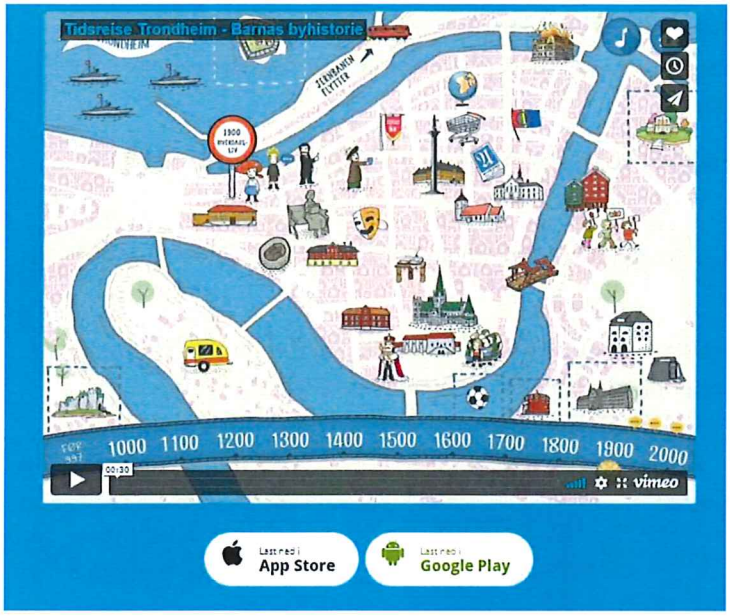

Tidsreise Trondheim – Barnas Byhistorie er ei bok for skolebarn og lekne voksne. Med spennende historier og flotte illustrasjoner blir Trondheims historier gjennom tusen år for første gang fortalt for unge lesere. Du blir kjent med store konger, artige typer og helt vanlige barn som bodde her for lenge, lenge siden. Vi reiser bakover i tid, til en by som er både velkjent og helt annerledes.

Appen laster du ned fra App Store eller Google Play. Papirboka er utgitt av Museumsforlaget og kan kjøpes i nettbokhandlere og hos de fleste bokhandlere i Trondheim.

Trondheim kommune:

Her har Martin Vitsø testet effekten av en skyskraper midt i Borggården i Erkebispegården.

Trondheim kommune har laget en, digital og tredimensjonal bymodell. Det gjør at både eiendomsutviklere, byplanleggere, politikerne og folk flest kan få et bedre inntrykk av hvordan utbyggingsområder eller forslag til enkeltprosjekter vil påvirke nabolaget, bydelen eller hele byen.

Grunnlaget for den digitale bymodellen er kartdata som ajourføres årlig. Da flyfotograferes byen, og de siste årene har kommunen også fått scannet landskapet med laser. Dette settes sammen med en mengde bilder, og til sammen får vi en tredimensjonal modell av Trondheim.

Det er Rambøll som har laget den digitale modellen på bestilling fra Trondheim kommune, men vi skal vedlikeholde og videreutvikle den selv, sier Martin Vitsø, som er ansatt ved Kart- og oppmålingskontoret i Trondheim kommune.

Den avanserte 3D-modellen er satt sammen i en programvare som blant annet brukes i film- og spillbransjen.

I tillegg er det utviklet en såkalt virtuell virkelighet for Trondheim, et dataskapt miljø som etterligner virkeligheten i filmformat.

Både VR-modellen og 3ds max-modellen kan lastes ned av alle som ønsker det direkte fra Data Norge. Modellen er gjort tilgjengelig under norsk lisens for offentlige data (NLOD-lisens).

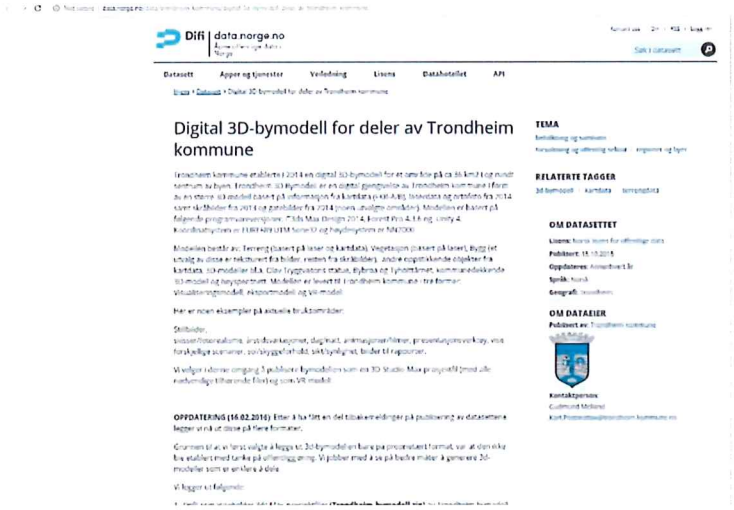

NIKU

Jobber med landskapsmodell som skal vise byutvikling, som skal inngå i Klemensutstillinga.

Sverresborg

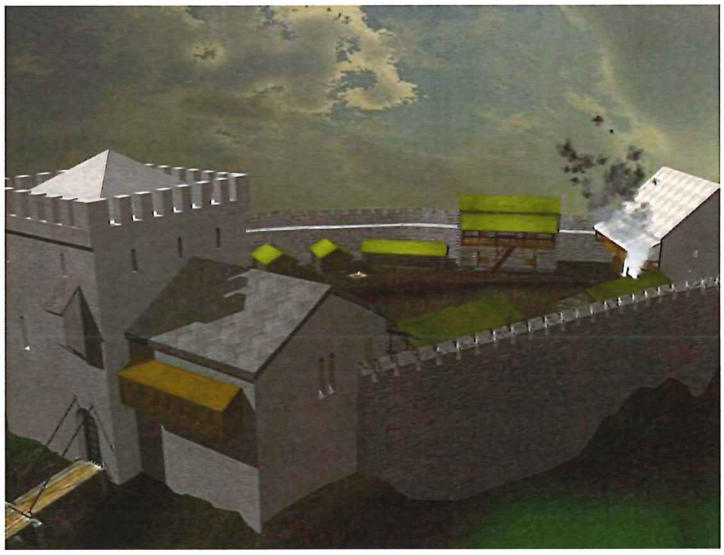

Adressa 2005: Arkeologi møter datateknikk i en spennende 3D-rekonstruksjon av kong Sverres borg, Sion. Det tverrfaglige prosjektet inngår som en del av den store utstillingen om kong Sverre som åpner på Sverresborg, Trøndelag Folkemuseum 1. juni. Espen Almdahl og Bård Terje Fallan er studenter ved institutt for datateknikk og informasjonsvitenskap ved NTNU. I samarbeid med hovedfagsstudent i arkeologi Regin Meyer har de laget en animasjonsfilm som viser borgen både utvendig og innvendig. https://www.adressa.no/nyheter/trondheim/article501036.ece

Dette prosjektet virker avslutta.

Visit Trondheims museum cityguide

Nylansert app der byens museer kan inngå i en pakke.

Pilegrimsleden

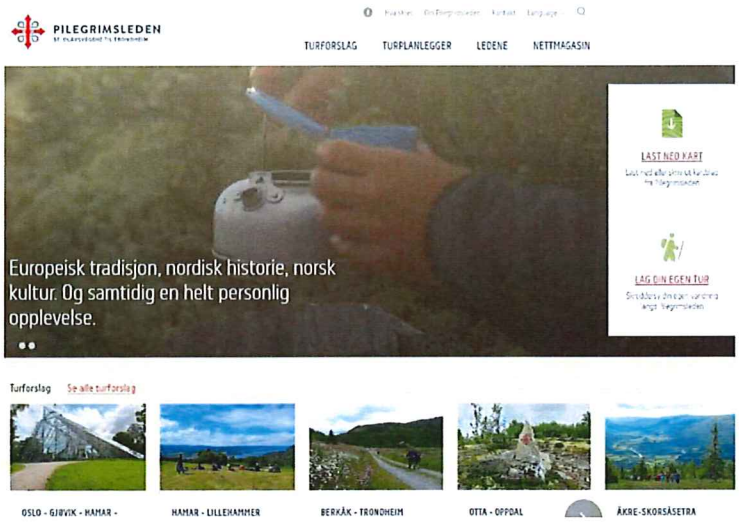

Pilegrimsleden – St. Olavsvegene til Trondheim, er et nettverk av autentiske, historiske veier gjennom vakker natur, kulturlandskap og historiske steder. Veien kommer fra alle himmelretninger til Olav den Helliges gravkirke, Nidarosdomen, som var det nordligste pilegrimsmål for kristenheten gjennom hele middelalderen. I dag vokser igjen betydningen av dette målet for de mange som følger pilegrimsleden helt fram til det vakre høyalteret i Europas nordligste gotiske katedral.

Nettsiden har en omfattende turplanlegger og kart.

Rørosmuseet

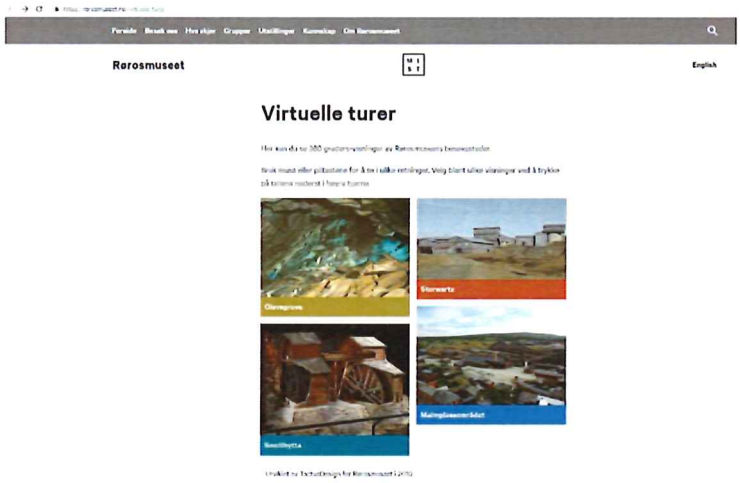

Her kan man se 360 graders-visninger av Rørosmuseets besøkssteder.

Falstadsenteret:

Stiftelsen Falstadsenteret fikk i november 2018 midler til videreutvikling av «Smart digital historieformidling i Trøndelag». I første fase av prosjektet skal nettverket lage to-tre konkrete piloter på digital formidling av historiske minner, som skal være tilgjengelige for publikum innen utgangen av 2019. Og man starter med kulturminner fra 2. verdenskrig.

Kulturist:

Digital formidlingspilot i STFK

Så, ut av fylket:

Oslo Havn 1798:

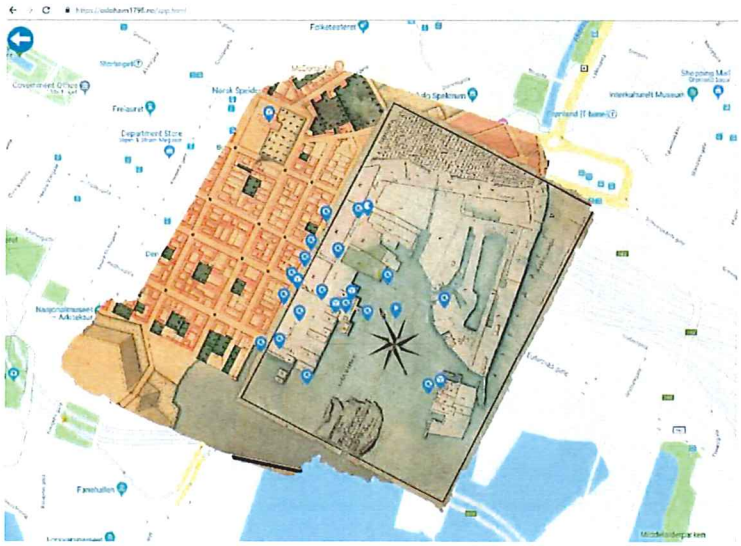

Prosjektet Oslo havn 1798 er en interaktiv opplevelse langs Oslo havn (Havnepromenaden) som gir publikum – både barn og voksne – ett sanselig inntrykk av Oslos og Norges historie og kunsthistorie på slutten av 1700-tallet. Visuelt og lydmessig er Oslo havn 1798 en digital verden. Den er likevel fortøyd i den fysiske verden gjennom luktbokser og vektleggingen av stedet.

Oslo havn 1798 kan oppleves på smarttelefon, pad, og pc. For den beste opplevelsen skal du stå på stedene som er gjenskapt, og der se, lytte, og lukte til det som kjennetegnet dem i 1798. Du skal også reflektere over om, og hvordan, disse stedene har forandret seg.

Spillteknologi, Virtual reality og Augmented reality (AR) er brukt til å utvikle den digitale delen av opplevelsen. Skilt på «de oransje konteinerne» i Bjørvika langs Havnepromenaden er de fysiske inngangene til den digitale verdenen, men har også litt ekstra informasjon om noen av stedene. På disse skiltene finnes også luktbokser.

Bygningene, havneområdet og alle andre deler av Oslo havn 1798 bygger på forskning gjort av historikere, kulturhistorikere og arkeologer. Lenker til referanser og ytterligere informasjon er tilgjengelig i tilknytning til opplevelsene.

Prosjektet startet januar og avsluttes juni 2018. Oslo havn 1798 er initiert av Tidvis AS. Vi startet som et forskningsprosjekt som så på norsk handel på 1700-tallet, men har utviklet oss til et firma med mål om å formidle historie på nye måter og et bredere publikum.

Historikere i prosjektet er Ragnhild Hutchison (prosjektleder), Amund Pedersen og Henrik Thommesen. Designere i prosjektet er Mats Jørgensen og Anders Hereng Hansen (3D og animasjon) og Thomas Sørlie Hansen (design, illustrasjon og web).

Prosjektet har også trykket opp kart på papir, som er tilgjengelig for nedlasting:

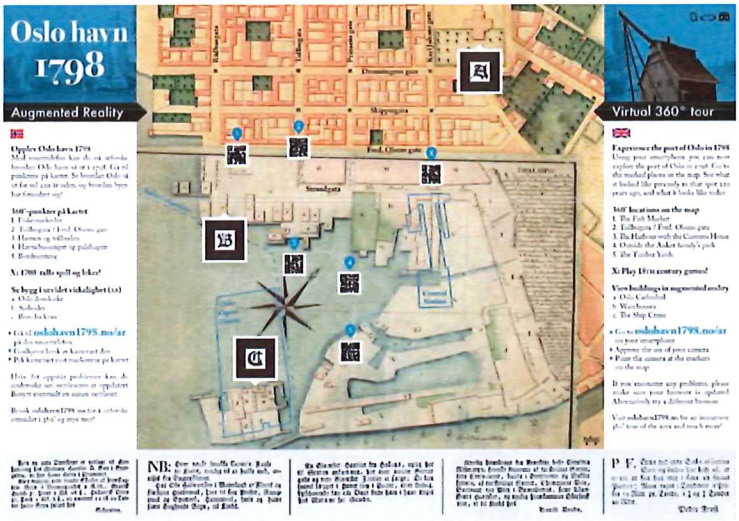

Midtimiddelalderen.no

Denne nettsiden er resultatet av pilotprosjektet «Midt i middelalderen», som har utforsket hvordan man kan utvikle en interaktiv historieopplevelse av Oslo som middelalderby.

Pilotprosjektet er utført på sensommeren 2018 av Tidvis AS på oppdrag av Norsk Jernbanemuseum. Stor takk til Morten Stige hos Byantikvaren i Oslo, Egil Bauer hos NIKU, Petter Molaug ved Foreningen Middelalder-Oslo, Tori Falck ved Norsk maritimt museum, Kjell Andresen hos Riksarkivaren og Øystein Ekroll ved Nidarosdomen som har delt sin kunnskap om bygg, bygningsteknikk, båter, utgravninger og forskning.

Tilbyr også fysiske kart, til utskrift:

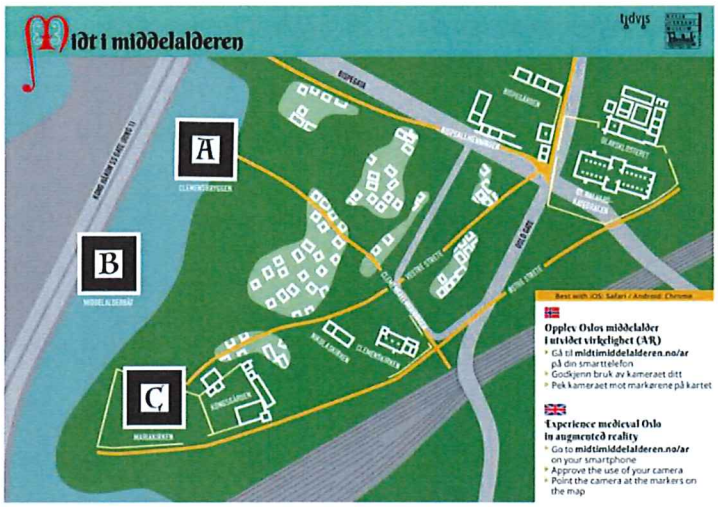

Kulturminneløypa

Kulturminneløypa er en nasjonal og digital satsning i Kulturminneåret 2009. Vi inviterer frivillige, private og offentlige aktører over hele landet til å samarbeide om å binde sammen kulturminner i løyper og dele disse på et digitalt nasjonalt kart. Kulturminneløyper kan være basert på et tema eller en geografisk sammenheng og kan benyttes som utgangspunkt for turer i terrenget – eller for oppdagelsesferder på nettet. På www.kulturminneløypa.no kan du finne og komme med forslag til løyper mellom kulturminner – også etter 2009!

Men ble nedlagt og domenet er tatt over av reklameaktør.

Kulturminneløypa var et nasjonalt nettsted som nå er nedlagt. Informasjon derfra videreføres i Lokalhistoriewiki.

Kulturminnesøk

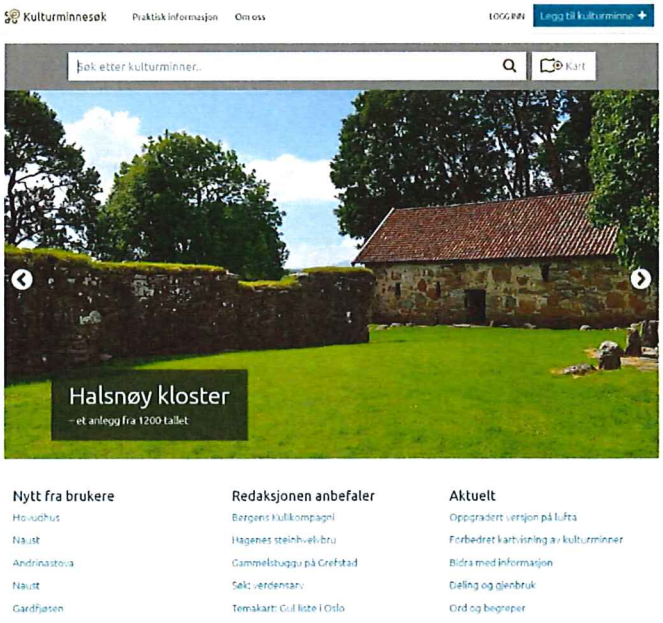

Kulturminnesøk er en nettside hvor du finner informasjon om over 170.000 kulturminner og kulturmiljøer; Fredete bygninger, fredete kulturmiljøer, verdensarvsteder, kirker, arkeologiske kulturminner og kulturminner under vann. Drives av riksantikvaren.

DNT SjekkUT:

Med Turistforeningens innsjekkingsapp "Sjekk ut" kan du delta på spennende turkonsepter rundt omkring i landet. Ved hjelp av appen kan du sjekke inn på utvalgte turmål for å registrere at du har gjennomført turene. Turkonseptet "Opp24" som går ut på å besøke den høyeste toppen i hver kommune i tidligere Sør-Trøndelag er under utfasing.

Ut-appen:

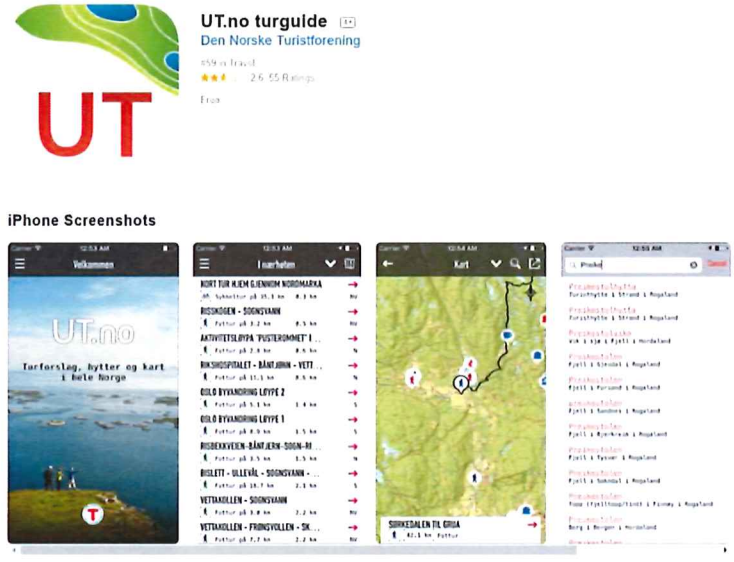

Norges mest populære turapp. På den kan du søke opp turmålene og vil da ha med deg kart med inntegnet rute på telefonen som viser vei og hvor du er til enhver tid på turen. For å navigere må GPS-funksjonen være aktivert. Alle turstier som får støtte til merking må legge inn sine ruter her.

Digitalt museum

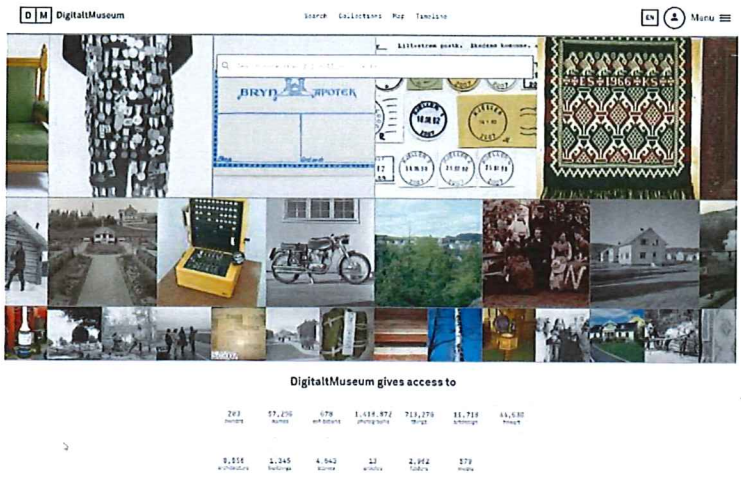

På de norske museene finnes store og spennende samlinger. Tradisjonelt har disse først og fremst blitt presentert i museenes utstillinger og bøker. Store deler av samlingene har derfor sjelden eller aldri blitt vist for publikum. Målet med DigitaltMuseum er at museenes samlinger skal være lett tilgjengelig for alle interesserte, uavhengig av tid og sted. Håpet er at samlingene nå enklere skal kunne brukes til studier, undervisning og bildesøking.

Kultur og naturreiser:

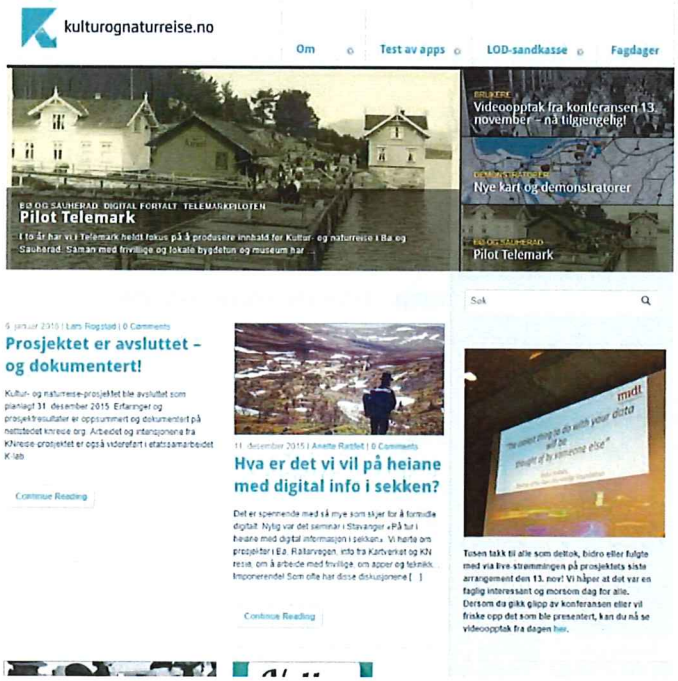

Da Kultur- og naturreise formelt startet opp i 2012 var det ikke mange eksempler på formidling på smarttelefon innen kart, kultur- og natur. I løpet av de siste drøye fire år har dette imidlertid eksplodert. Det var på oppstartstidspunktet heller ikke ofte brukt API-er for å formidle innhold i databaser i denne sammenheng – spesielt ikke der kart ble brukt som formidlingsgrensesnitt. Kultur- og naturreise har i hele sin levetid vært et læringsprosjekt, og mobilformidling var et område

prosjektet særlig ville utforske videre. Prosjektet er avsluttet, men mye av det de gjennomførte er tilgjengelig.

KulturPunkt

KulturIT > eKultur > KulturPunkt

KulturPunkt

Har du et prosjekt, en utstilling, en tursti eller annet du ønsker å formidle? KulturPunkt er en plattform for formidling til publikums egne mobiler og nettbrett, og iPader montert i utstillinger.

Webpresentasjon til publikums enheter. Kiosk i utstilling. Bruk av API-et (fra venstre)

KulturPunkt er en løsning for digital formidling til utstillinger, mobil, nettbrett og web, og er en del av KulturITs økosystem.

Løsningen består av et brukervennlig og enkelt administrasjonsgrensesnitt for innlegging av informasjon. Publikum får opp innhold på mobil eller på fastmonterte iPader som kan benyttes i utstillinger.

I tillegg har løsningen et API hvor en kan utvikle egne formidlingsløsninger basert på samme system.

Har du et prosjekt, en utstilling, en tursti eller annet du ønsker å formidle? KulturPunkt er en plattform for formidling til publikums egne mobiler og nettbrett, og iPader montert i utstillinger. KulturPunkt er et resultat av et samarbeid mellom flere museer og Kulturrådet.

Visit Norway VR

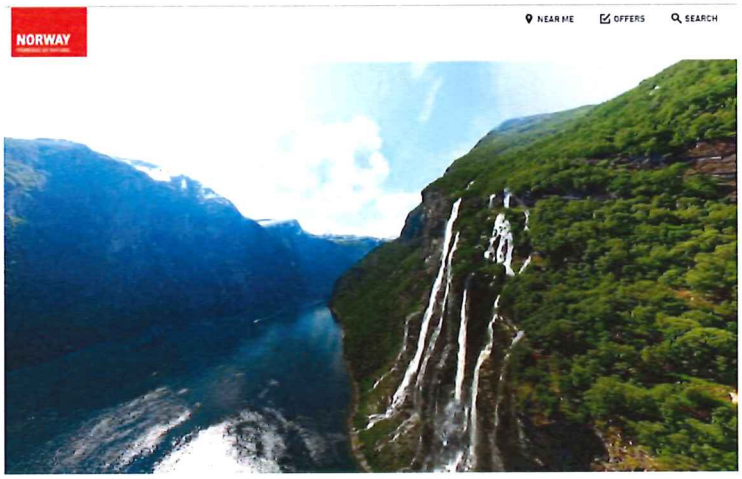

Med appen Visit Norway VR kan du oppleve Norge fra et fugleperspektiv i VR (virtuell virkelighet), som gir oppslukende 360-graders panoramaer. Fly flere hundre meter over dype blå fjorder, dramatiske fossefall, fjell og isbreer – trygt plassert i sofaen.

Visit Norway: Denne appen gir deg enkelt og raskt svar på når det er størst sjanse for å oppleve nordlyset i Nord-Norge. Du kan også søke etter andre byer i Norge. Du finner tusenvis av overnattingssteder, spisesteder, aktiviteter og attraksjoner samt informasjon om hva som skjer – alt i nærheten av deg. Du kan også bruke appen som en reiseplanlegger før du drar.

Outtt

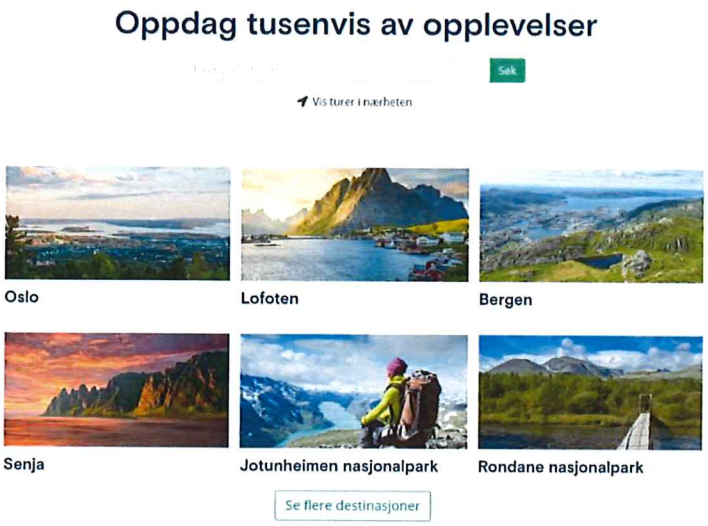

App som gir deg informasjon om opplevelser og destinasjoner. Mål er å inspirere alle til å ta naturen i bruk og finne fram til fine friluftsopplevelser. Måten vi gjør det på er ved å gi deg tjenesten Outtt og et samfunn av friluftsinteresserte.

Aispot

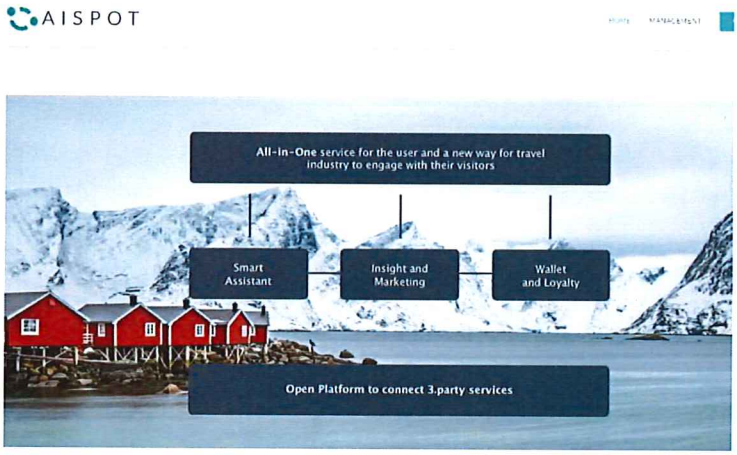

Er testet ut på Røros i sommer.

Vedlegg 1: Rapport fra Breach VR.

https://ntnu.box.com/s/d14l3awdtr28fstjsnjfqtwj5epyjn2k